

Sygn. akt: I C 1144/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 grudnia 2020 r.

Sąd Rejonowy w Giżycku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Alina Kowalewska
Protokolant:	sekretarz sądowy Joanna Kucharska

po rozpoznaniu w dniu 09 grudnia 2020 r. w Giżycku na rozprawie

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa Rolnego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w D.

przeciwko Skarbowi Państwa - Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w G.

o zapłatę

Oddała powództwo.

SSR Alina Kowalewska

Sygn. akt I C 1144/19

UZASADNIENIE

Powód Przedsiębiorstwo Rolne (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w D. domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego Skarbu Państwa – Powiatowego Lekarza Weterynarii w G. kwoty 1.016.963,39 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7 września 2019 roku do dnia zapłaty. Nadto domagał się zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód wskazał, że z uwagi na wykrycie ogniska choroby afrykańskiego pomoru świń w jego przedsiębiorstwie, na mocy decyzji Powiatowego Lekarza Weterynarii w G. z dnia 6 lipca 2019 roku nakazano niezwłoczne zabicie wszystkich świń przebywających w gospodarstwie. Podniósł, że pozwany decyzją z dnia 6 września 2019 roku odmówił wypłaty należnego powodowi odszkodowania wskazując, iż powód naruszył obowiązki wskazane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Zdaniem powoda przesłanki wskazane przez pozwanego, leżące u podstaw odmowy wypłaty odszkodowania są niezasadne, nie posiadają oparcia w obojętnych przepisach i stanowią arbitralną ocenę. Odnosnie zarzutu dotyczącego naruszenia obowiązku utrzymywania świń w sposób, który nie wykluczał kontaktu z wolno żyjącymi dzikimi zwierzętami domowymi - powód wskazał, że dokonując szerokiej wykładni tego obowiązku można dojść do absurdalnych wniosków, iż istnienie jakichkolwiek otworów, wentylatorów czy samo otwarcie drzwi pozwalałoby np. na wlot dzikiego ptactwa, co byłoby podstawą do odmowy wypłaty odszkodowania. Powyższe obowiązki zdaniem powoda powinny być oceniane przez pryzmat konkretnych zapisów prawa (a brakuje takich np. co do kwestii

zabezpieczania okien oraz ich celowości i korelacji z innymi przepisami). Powód nie zgodził się również z twierdzeniem pozwanego, że program zwalczania gryzoni był nieskuteczny, albowiem § 1 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń - nie mówi o skuteczności lub nieskuteczności programu, a jedynie o właściwym jego wdrożeniu. Zdaniem powoda program został wdrożony w sposób właściwy i odpowiadający specyfice gospodarstwa. Powód podkreślił, że wcześniejsze kontrole przeprowadzane w gospodarstwie, poprzedzające wystąpienie ogniska choroby nie wykazywały żadnych uchybień.

Pozwany Skarb Państwa – Powiatowy Lekarz Weterynarii w G. domagał się oddalenia powództwa w całości, wnosząc przy tym o zwrot na swoją rzecz od powoda kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 5 lipca 2019 roku w gospodarstwie powoda przeprowadzono kontrolę weterynaryjną, której wyniki wskazały na naruszenie przez powoda obowiązków nałożonych przepisami § 1 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz § 1 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń. W ocenie pozwanego kwestionowanie przez powoda stwierdzonych w toku kontroli naruszeń jako nieposiadających oparcia w obowiązujących przepisach w ocenie pozwanego stanowi swoistą polemikę z uzasadnieniem decyzji, bowiem pozwany w sposób precyzyjny przywołał konkretne przepisy, których naruszenia dopuścił się powód.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód Przedsiębiorstwo Rolne (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w D. prowadzi działalność nadzorowaną w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt w zakresie hodowli świń. Gospodarstwo położone jest w miejscowości D. pod nr (...) i prowadzi produkcję w cyklu półotwartym – tucz świń pochodzących z własnego gospodarstwa.

(dowód: okoliczności bezsporne)

W dniu 5 lipca 2019 roku Powiatowy Lekarz Weterynarii w G. został powiadomiony o padnięciu 4 sztuk świń w gospodarstwie powoda. W gospodarstwie powoda została przeprowadzona sekcja padłych świń, która wykazała powiększenie śledziony oraz wybroczyny w tkance tłuszczowej padłych sztuk. Lekarz weterynarii pobrał od zwierząt próbki w kierunku badania afrykańskiego pomoru świń. Z związku z podejrzeniem choroby zakaźnej – afrykańskiego pomoru świń, decyzją z dnia 5 lipca 2019 roku Powiatowy Lekarz Weterynarii w G. objął urzędowym nadzorem stado świń należących do powoda. Powiatowy Lekarz Weterynarii w G. nakazał m. in. odosobnienie i obserwację zwierząt chorych i podejrzanych o chorobę.

(dowód: decyzja nr (...) Powiatowego Lekarza Weterynarii z dnia 5 lipca 2019 r. – k. 16-17).

Wyniki badania potwierdziły obecność materiału genetycznego wirusa afrykańskiego pomoru świń w pobranych próbkach. Decyzją z dnia 6 lipca 2019 roku Powiatowy Lekarz Weterynarii w G. uznał siedzibę stada powoda za ognisko choroby zakaźnej zwierząt afrykańskiego pomoru świń, nakazując m.in. niezwłoczne zabicie, pod urzędowym nadzorem, całej trzody w gospodarstwie, utylizację zwłok oraz zniszczenie pod urzędowym nadzorem pasz, sprzętu, materiałów, narzędzi i innych przedmiotów oraz substancji, które nie mogą zostać skutecznie oczyszczone i zdezynfekowane

(dowód: decyzja nr (...) Powiatowego Lekarza Weterynarii z dnia 6 lipca 2019 r. – k. 18-20).

W dniu 5 lipca 2019 roku przeprowadzono w gospodarstwie powoda kontrolę weterynaryjną, której ustalenia zostały przedstawione w protokole kontroli nr 6/ (...) /KK/2019. W toku kontroli stwierdzono naruszenia polegające między innymi na nieprzestrzeganiu obowiązku utrzymywania świń w sposób niewykluczający kontaktu z zwierzętami wolno żyjącymi i ze zwierzętami domowymi oraz obowiązku kamienia świń paszą zabezpieczoną przed dostępem zwierząt. Ustalono, że okna w chlewniach nie posiadały zabezpieczenia przed dostępem zwierząt z zewnątrz. Zwrócono uwagę

na obecność dużej ilości szczurów w chlewni- co wskazuje, że wdrożony system monitorowania i zwalczania gryzoni był nieskuteczny. Powód podpisał ten protokół bez zastrzeżeń

(dowód: protokół kontroli nr 6/ (...)/KK/2019– k. 21-23).

Równocześnie z kontrolą spełniania wymagań weterynaryjnych w dniu 5 lipca 2019 roku zostało przeprowadzone przez Inspektora Weterynaryjnego PIW w G. dochodzenie epizootyczne w związku ze zgłoszeniem podejrzenia wystąpienia afrykańskiego pomoru świń. Dochodzenie epizootyczne było kontynuowane przez przedstawicieli Krajowego Zespołu Dochodzeniowo- Epizootycznego (...)- (...) Zespołu (...) z udziałem Inspektora Weterynaryjnego PIW w G. w dniach 8-9 lipca 2019 roku. Przeprowadzone dochodzenie potwierdziło nieprawidłowości wskazane w wynikach kontroli weterynaryjnej z dnia 5 lipca 2019 roku – protokół nr (...).

(dowód: protokół z dochodzenie epizootycznego i badań zwierząt z dnia 5 lipca 2019 r.– k. 87-91v, załącznik do protokołu z dochodzenie epizootycznego 8 lipca 2019 r.– k. 93-107)

Dodatkowo dochodzenie epizootyczne ujawniło niedostateczny stan budynków na fermie powoda, brak szczelności budynków, brak siatek zabezpieczających okna i drzwi w chlewniach na czas kiedy są otwarte. Teren wokół budynków i teren całej fermy określono jako nieuporządkowany - wskazano na obecność rupieci, niewykoszonych wysokich chwastów, pozostałości paszy i zbóż. Zwrócono uwagę na rażąco negatywny stan czystości budynków inwentarskich. Wskazano na wszechobecne gryzonie jako bierny wektor za pomocą którego wirus afrykańskiego pomoru świń mógł dostać się do gospodarstwa.

(dowód: załącznik do protokołu z dochodzenie epizootycznego 8 lipca 2019 r.– k. 93-107)

Powiatowy Lekarz Weterynarii w G. wszczął postępowanie administracyjne w sprawie odszkodowania za zwierzęta zabite z jego nakazu w gospodarstwie powoda. W efekcie prowadzonego postępowania i dokonanej analizy posiadanych w sprawie dokumentów w dniu 6 września 2019 roku wydana została decyzja odmawiająca przyznania powodowi ze środków budżetu państwa odszkodowania w wysokości 1.015.621,52 zł ze względu na stwierdzone naruszenia w zakresie zachowania zasad bioasekuracji, o których szczegółowo mowa w decyzji.

(dowód: decyzja nr (...) Powiatowego Lekarza Weterynarii z dnia 6 września 2019 r. – k. 13-15).

Mimo restrykcyjnych wymogów sanitarnych wprowadzonych w związku zagrożeniem chorobą afrykańskiego pomoru świń - Przedsiębiorstwo Rolne (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w D. nie przestrzegało znacznej ich części. W gospodarstwie powoda nie został wdrożony w sposób efektywny program deratyzacji. (...) deratyzacji był nieskuteczny, ponadto stacje deratyzacji były zniszczone i nie zawierały wkładu w postaci trutki. W gospodarstwie powoda było bardzo dużo gryzoni. Powód niewłaściwie zabezpieczał paszę, część paszy przechowywana była w otwartej przestrzeni i nie była niczym niezabezpieczona.

(dowód; zeznania świadka K. K. - k. 149-149v, zeznania świadka S. K. - k. 150-150, zeznania świadka K. C. - k. 148v-149)

Budynki, w którym powód hodował trzodę chlewną zostały wybudowane na początku XX wieku. Wentylacja w chlewni była grawitacyjna, wobec czego w okresie letnim konieczne było otwieranie okien i drzwi. Otwory okienne nie były niczym zabezpieczone, brakowało w nich siatek. Niektóre z drzwi miały nieszczelności, przez które mogły przedostać się gryzonie.

(dowód: zeznania świadka K. K. - k. 149-149v, zeznania świadka J. B. - k. 187-188, zeznania świadka E. M. - k. 188-188v, zeznania świadka A. P. - k. 188v)

Powód nie spełnił również wymogu utrzymania należytego porządku na terenie swojego gospodarstwa, które miejscami było zarośnięte chwastami. Budynek chlewni był brudny, ściany chlewni oraz sufity nie były bielone. Na podwórzu znajdowało się dużo zbędnych przedmiotów takich jak nieuporządkowany stary sprzęt rolniczy. Zdarzało

się, że pracownicy powoda po powrocie z pola - poruszali się po chlewni w niezmiennym obuwiu. M. dezynfekcyjne w gospodarstwie powoda były utrzymywane w sposób niewłaściwy.

(dowód: zeznania świadka K. K. - k. 149-149v, zeznania świadka J. B. - k. 187-188, zeznania świadka E. M. - k. 188-188v, zeznania świadka K. C. - k. 148v-149)

W dniu 14 czerwca 2018 roku w gospodarstwie powoda przeprowadzona została kontroli pod kątem przestrzegania zasad bioasekuracji. W toku przeprowadzanej w gospodarstwie powoda kontroli weterynaryjnej stwierdzono naruszenia obowiązków: wyłożenia mat dezynfekujących w określonej szerokości przed wejściem do budynków, w których przebywają świnie oraz przed wjazdem do gospodarstwa, a także stosowania przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia. W toku kontroli z dnia 23 października 2018 roku ustalono, że powyższe uchybienia w zakresie stosowania zasad bioasekuracji zostały usunięte. W dacie przeprowadzania powyższych kontroli rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń nie przewidywało obowiązku wdrożenia programu monitorowania i zwalczania gryzoni.

(dowód: protokół kontroli nr (...) /KC– k. 45-49 protokół kontroli nr 48/ (...)– k. 52/55)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie dokumentów, których autentyczność nie budzi wątpliwości - nie były one kwestionowane przez strony- oraz zeznań świadków. W ocenie sądu zeznania świadków K. C., K. K., J. B., E. M., A. P. stanowią istotny dowód w sprawie, albowiem osoby te mają merytoryczną wiedzę na temat stosowania zasad bioasekuracji i doświadczenie zawodowe w zakresie przeprowadzenia kontroli stosowania tych zasad w gospodarstwach rolnych. Świadkowie ci mieli także możliwość oględzin stanu gospodarstwa bezpośrednio po stwierdzeniu ogniska choroby. Nie ma podstaw by odmówić wiary ustaleniom czynionym przez te osoby w ramach ich zawodowych czynności a następnie ich zeznaniom złożonych w toku procesu. Za wiarygodne sąd uznał także zeznania zootechnika S. K.. Zeznania M. K. sąd uznał za nieprzydatne do rozstrzygnięcia w sprawie albowiem świadek zakończył pracę w gospodarstwie powoda przed wykryciem ogniska choroby afrykańskiego pomoru świń.

Kwestią sporną w sprawie niniejszej okazała się zasada odpowiedzialności pozwanego za skutki dokonanej w gospodarstwie powoda utylizacji zwierząt. Pozwany Skarb Państwa – Powiatowy Lekarz Weterynarii w G. wskazał bowiem, że niezastosowanie się powoda do obowiązków określonych przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń - nie pozwalało pozwanemu na wypłatę odszkodowania w jakimkolwiek zakresie. Wskazać należy, że zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U. z 2018 r. poz. 1967- stan prawny obowiązujący w dacie zdarzenia) za świnie zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za takie zwierzęta padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa. Odszkodowanie przysługuje w wysokości wartości rynkowej zwierzęcia (ust. 2). W myśl zaś art. 49 ust. 7 pkt 1 ww. ustawy odszkodowanie nie przysługuje, jeżeli posiadacz zwierząt nie zastosował się do obowiązków określonych w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt lub obowiązków określonych w art. 42 ust. 1 pkt 1 lub w art. 43 ust. 1, lub obowiązków nałożonych na podstawie art. 44 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 3 oraz art. 47 ust. 1.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ww. ustawy minister właściwy do spraw rolnictwa, w przypadku wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt lub bezpośredniego zagrożenia jej wystąpienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, może, w drodze rozporządzenia, zarządzić środki określone w art. 46 ust. 3, wprowadzić podział kraju na strefy objęte ograniczeniami i wolne od choroby, a ponadto może nakazać przeprowadzenie powszechnych badań, leczenia i innych zabiegów na zwierzętach z gatunków wrażliwych, mając na względzie zapobieżenie niekontrolowanemu szerzeniu się choroby zakaźnej zwierząt.

Na podstawie tego przepisu wydane zostało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2018 r. poz. 290-stan prawny obowiązujący w dacie zdarzenia) które w § 1 ust. 1 stanowi, że w związku z wystąpieniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej afrykańskiego pomoru świń na obszarach wymienionych w części I załącznika do decyzji wykonawczej Komisji (...) z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylającej decyzję wykonawczą (...), zwanych dalej "obszarem ochronnym", na obszarach wymienionych w części II załącznika do tej decyzji, zwanych dalej "obszarem objętym ograniczeniami", oraz na obszarach wymienionych w części III załącznika do tej decyzji, zwanych dalej "obszarem zagrożenia", nakazuje się:

1) utrzymywanie świń w gospodarstwie:

a) w sposób wykluczający kontakt ze zwierzętami wolno żyjącymi i ze zwierzętami domowymi,

b) w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, w których są utrzymywane tylko świnię, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne;

2) sporządzenie przez posiadaczy świń spisu posiadanych świń, z podziałem na prosięta, warchlaki, tuczniki, lochy, loszki, knury i knurki, oraz bieżące aktualizowanie tego spisu;

3) karmienie świń paszą zabezpieczoną przed dostępem zwierząt wolno żyjących;

4) wyłożenie mat dezynfekcyjnych odpowiednio przed:

a) wejściami do gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnię, i wyjściami z tego gospodarstwa oraz przed wejściami do budynków lub pomieszczeń, w których są utrzymywane świnię, i wyjściami z tych budynków lub pomieszczeń, przy czym szerokość wyłożonych mat powinna być nie mniejsza niż szerokość danego wejścia lub wyjścia, a długość - nie mniejsza niż 1 m,

b) wjazdami do gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnię, i wyjazdami z tego gospodarstwa, przy czym szerokość wyłożonych mat powinna być nie mniejsza niż szerokość wjazdów i wyjazdów, a długość - nie mniejsza niż obwód największego koła środka transportu wjeżdżającego lub wyjeżdżającego z tego gospodarstwa

- a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym utrzymanie skuteczności działania środka dezynfekcyjnego;

4a) wykonywanie czynności związanych z obsługą świń wyłącznie przez osoby, które wykonują te czynności tylko w danym gospodarstwie;

5) stosowanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń, przed rozpoczęciem tych czynności, środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się afrykańskiego pomoru świń, w tym mycie i odkażanie rąk oraz oczyszczanie i odkażanie obuwia;

6) bieżące oczyszczanie i odkażanie narzędzi oraz sprzętu wykorzystywanych do obsługi świń;

7) używanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przeznaczonego wyłącznie do wykonywania tych czynności;

8) prowadzenie rejestru środków transportu do przewozu świń, paszy lub produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego (...) zwanych dalej "produktami ubocznymi pochodzenia zwierzęcego", wjeżdżających na teren gospodarstwa oraz rejestru wejść osób do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnię;

9) uniemożliwienie osobom postronnym wchodzenia do budynków, w których są utrzymywane świnie;

10) wdrożenie programu monitorowania i zwalczania gryzoni.

Odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, jest odpowiedzialnością szczególną. Jest ona na zbliżoną do odpowiedzialności ponoszonej na podstawie art. 46 ust. 1 oraz art. 49-50 ustawy z 1995 r. - prawo łowieckie. W jednym i w drugim przypadku brak jest podmiotu bezpośredniego odpowiedzialnego za powstanie szkody (rozprzestrzenianie się choroby zakaźnej - brak możliwości bezpośredniej pieczy nad zwierzyną wolną), a szkoda ta powstaje najczęściej na skutek przypadkowego splotu okoliczności, jest to więc odpowiedzialność na zasadzie ryzyka, a nawet nie za własne czyny. W przypadku odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 49 ww. ustawy dochodzi aspekt celu zabicia zwierząt - to jest interes społeczny w postaci ochrony zdrowia i życia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2019 r. II CSK 424/18)

Należy podkreślić, że obowiązkiem sądu w sprawie takiej jak przedmiotowa, jest rozważenie zasadności odmowy wypłaty odszkodowania stronie nie tylko w ramach podstaw wskazanych w decyzji, ale w płaszczyźnie wszystkich obowiązków podmiotu prowadzącego działalność nadzorowaną, których naruszenie może stanowić podstawę odmowy przyznania odszkodowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2014 r., sygn. akt V CSK 35/14).

W niniejszej sprawie powód nie dochował wymogów związanych z hodowlą trzody chlewnej w warunkach zagrożenia epidemiologicznego. Brak siatek zabezpieczających okna oraz szczeliny w drzwiach chlewni stanowiły ryzyko kontaktu z wolno żyjącymi zwierzętami oraz ze zwierzętami domowymi. W gospodarstwie powoda nie został wdrożony w sposób efektywny program deratyzacji. (...) deratyzacji był nieskuteczny, ponadto stacje deratyzacji były zniszczone i nie zawierały wkładu. Powód niewłaściwie zabezpieczał paszę, część paszy była przechowywana na wolnej przestrzeni, niczym niezabezpieczona przed dostępem wolno żyjących zwierząt. Nadto powód nie zastosował się do obowiązków stosowania przy czynnościach związanych z obsługą świń niezbędnych środków higieny w zmiany obuwia i odzieży ochronnej. Należy przy tym wskazać, że informacje o sposobach zabezpieczeń i wymogach stawianych przez obowiązujące przepisy powinny być powodowi - jako profesjonalistcie, znane.

Przesłanką uwzględnienia żądania odszkodowania jest spełnienie wymagań weterynaryjnych, określonych dla danego rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej. Powód nie wykazał, że zapewnił wymagania zdrowotne, sanitarne, technologiczne i organizacyjne, przede wszystkim nie udowodnił - aby przestrzegał obowiązków nałożonych rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i (...) z dnia 6 maja 2015 r. wsi w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń. Powód ograniczył aktywność procesową w tym zakresie jedynie do własnych twierdzeń, które w kontekście całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadków- członków zespołu przeprowadzającego postępowanie epizootyczne, są niewystarczające.

Wskazać należy, iż z literalnego brzmienia art. 49 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt wynika, iż odszkodowanie, którego domaga się powód nie przysługuje w sytuacji gdy posiadacz zwierzęcia nie zastosował się do choćby jednego z obowiązków wymienionych w tym przepisie. W piśmiennictwie prawniczym podkreśla się, iż restrykcyjny charakter tego przepisu jest celowym zabiegiem ustawodawcy mającym zmotywować hodowców świń i innych zwierząt narażonych na choroby zakaźne do przestrzegania wymogów sanitarnych a tym samym zapobiegania rozprzestrzenianiu się bardzo groźnych, powodujących olbrzymie straty chorób zakaźnych zwierząt hodowlanych stanowiących zagrożenie nie tylko w naszym kraju lecz w całej Unii Europejskiej. Jednocześnie dopuszczalna jest relatywizacja przez sąd tych uchybień w sądowym postępowaniu cywilnym o odszkodowanie i w związku z tym dopuszczalność przyznania hodowcom odszkodowania w zakresie będącym konsekwencją oceny sądu co do wagi tych uchybień w kontekście celów przepisów ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., II CSK 52/15). W sprawie niniejszej powód nie przedstawił żadnych dowodów, które pozwalałyby uznać, iż stwierdzone naruszenia miały nieistotny lub incydentalny charakter z punktu widzenia celu regulacji, tj. zwalczania choroby zakaźnej afrykańskiego pomoru świń.

Ponadto nie budzi wątpliwości, że przedmiot działalności powoda jest działalnością nadzorowaną w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Z tego względu zaznaczyć, że zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy, podmiot prowadzący działalność nadzorowaną jest obowiązany spełniać wymagania weterynaryjne określone dla danego rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej.

Co więcej, w myśl art. 4 ust. 2 ww. ustawy podmiot taki w zakresie spełniania wymagań weterynaryjnych jest obowiązany zapewniać wymagania lokalizacyjne, zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, techniczne lub technologiczne, zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów, obejmujące w szczególności wymagania dotyczące:

- stanu zdrowia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywanych do jej prowadzenia (pkt 1);
- gospodarstw, miejsc gromadzenia zwierząt, innych miejsc przetrzymywania zwierząt oraz stad lub obszarów, z których pochodzą zwierzęta będące przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywane do jej prowadzenia (pkt 2);
- obiektów budowlanych lub miejsc, w których prowadzi się działalność nadzorowaną, lub osób wykonujących określone czynności w ramach tej działalności oraz zakresu takich czynności (pkt 4).

Wobec powyższego sąd ocenił działania powoda także w kontekście treści art. 355 k.c., który statuuje tzw. klauzulę należytej staranności. Stosownie do art. 355 § 2 k.c. należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Konieczność zróżnicowania poziomu wymagań i zastosowania podwyższonego poziomu do skali wysokiej lub najwyższej wynika wprost z powołanego art. 355 § 2 k.c. Jeśli bowiem w § 1 art. 355 k.c. chodzi o dostosowanie wymagań do określonej czynności, czyli o poziomie wymagań rozstrzyga w zasadzie przedmiot, jakiego dotyczy dana czynność, to w odniesieniu do stosunków o charakterze zawodowym wymagane są kryteria specjalistyczne (art. 355 § 2 k.c.). Jest to staranność na poziomie wymaganym od specjalistów, profesjonalistów. Każdy podmiot gospodarczy, dopełniając czynności związanych z zamierzonym prowadzeniem działalności gospodarczej, składa jednocześnie zapewnienie o spełnieniu wszystkich warunków wymaganych - w obowiązujących przepisach - do prowadzenia takiej działalności gospodarczej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1983 r. II CR 358/83, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2002 r., I CKN 971/00, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2003 r. V CK 311/02). Tak określony wzorzec staranności zawodowej, z uwagi na sferę chronionego dobra, jakim jest ochrona zdrowia ludzi przed chorobami i infekcjami przenoszonymi bezpośrednio lub pośrednio między zwierzętami i ludźmi ma zastosowanie do powoda i prowadzonej przez niego działalności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2014 r., V CSK 35/14). W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że powód nie zachował należytej staranności wymaganej od niego jako podmiotu profesjonalnego, prowadzącego działalność nadzorowaną.

Rozstrzygając o zasadności powództwa w niniejszej sprawie konieczne było dokonanie oceny, czy postępowanie powoda ze zwierzętami naruszało przepisy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt bądź przepisy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (obowiązujące na datę zdarzenia). Zdaniem sądu, powód nie tylko nie zachował należytej staranności, wymaganej od niego jako podmiotu prowadzącego działalność nadzorowaną, ale także - jak wyżej wskazano - naruszył szereg obowiązków, wynikających z powołanych przepisów, które winien był przestrzegać - co prawidłowo doprowadziło do nieprzyznania powodowi odszkodowania za zlikwidowane stado. Okoliczności te wynikają z zebranego w sprawie materiału dowodowego, którego powód skutecznie nie zakwestionował.

W związku z powyższym żądanie powoda o przyznaniu mu odszkodowania podlegało oddaleniu, jako bezzasadne

SSR Alina Kowalewska